

■ Ведай свае правы

КОШТ «СУРАГАТНАГА» НЕМАЎЛЯЦІ

Апладняюць за мяжой,
выношваюць у Беларусі

Жыхарка беларускага мястэчка, не забруджанага радыяцыяй, замухам, мае дзіця, узрост ад 20 да 35 гадоў, здаровая, не асуджалася за злачынства і не была падазраванай у крымінальнай справе, не п'е, не курыць, не займаецца сексам падчас цяжарнасці. Гэтым і мноству іншых крытэрыяў павінна адпавядаць, згодна з законам і патрабаваннямі заказчыкаў, айчынная сурагатная маці. Каб атрымаць дзіця, патэнцыйныя бацькі ў сваю чаргу абавязваюцца мець медыцынскую даведку, што не могуць нарадзіць сваё немаўля, забяспечваюць сурагатную маці ўсім неабходным да родаў і заплаціць на 30 % больш, калі народзіцца не адно малое, а два.

Дазвол ад мужа на цяжарнасць

Большасць пар, якія хочуць атрымаць дзіця ад беларускай сурагатнай маці, — гэта расіяне, хоць сустракаюцца і грамадзяне Украіны, Казахстану. Беларусь-заказчыкаў, дарэчы, вельмі няшмат. Для замежнікаў гэтая паслуга ў нас і таннейшая, чым дома, і гарантыі на яе большыя. Бацькамі немаўляці ад сурагатнай маці, згодна з беларускімі законамі, могуць быць толькі генетычныя — тыя, хто даваў матэрыял для апладнення або выкарыстоўваў донарскую яйцаклетку і сперму патэнцыйнага бацькі. Узрост заказчыкаў дзіцяці пры гэтым не мае значэння. Важны юрыдычны момант пры гэтым: сурагатная маці не можа быць адначасова і донарам яйцаклеткі. Акрамя таго, патрэбна абавязковая згода мужа сурагатнай маці на такую паслугу.

Апраўдаць сваё нежаданне цяжарыць і нараджаць страхам болю ці сапсавання фігуры немагчыма, прымаюцца пад увагу толькі медыцынскія паказчыкі.

— Пры заключэнні дагавора акрамя абавязковых прапісваюцца і дадатковыя ўмовы. Напрыклад, змена месцажыхарства сурагатнай маці на час цяжарнасці, бо, пэўна, не кожнай жанчыне хочацца тлумачыць суседзям, куды дзеўся яе «цяжарны» живот. Прадугледжаны дадатковыя выплаты, калі маці раптам спатрэбіцца кесарава сячэнне ці аперацыя, пасля якой нельга будзе захаваць цяжарнасць ці прыйдзецца пазбавіцца нейкай часткі сваёй дзетароднай сістэмы. Заказчыкі таксама аплачваюць адзежу для цяжарных, харчаванне і іншае, — заўважыла **Валянціна СТРАХ, натарыус Мінскай гарадской натарыяльнай акругі.**

У выніку набягае кругленькая сума, бо толькі сама паслуга сурагатнага мацярынства (непасрэдна выношванне) каштуе прыкладна 10 000 долараў. А дадайце сюды дадатковыя даплаты і штомесечныя расходы на ўтрыманне маці і кошт працэдуры ЭКА...

У сваю чаргу патэнцыйныя бацькі прабуваюць ад маці не займацца сексам падчас цяжарнасці, каб не справакаваць выкідыш ці нейкія іншыя медыцынскія праблемы. Калі заказчыкі жывуць у іншай краіне, частай умовай становіцца шотыднёвая справаздача сурагатнай маці пра стан здароўя і наведванне ўрачоў.

Сёння — малое, заўтра — грошы

Апладняюць «жывы інкубатар» не толькі ў Мінску, але і ў Санкт-Пецярбургу ці Маскве, аднак выношваюць цяжарнасць і нараджаць жанчына павінна ў Беларусі. Нават калі яна не грамадзянка нашай краіны, але мае від на жыхарства. Заказчыкі, у тым ліку і замежныя, перш чым атрымаць права на паслугу сурагатнага мацярынства ў Беларусі, павінны прайсці ў нашай краіне абследаванне, якое пацвердзіць іх немагчымасць мець сваё дзіця. Апраўдаць сваё нежаданне цяжарыць і нараджаць страхам болю ці сапсавання фігуры немагчыма, прымаюцца пад увагу толькі медыцынскія паказчыкі.

Беларускія загсы без праблем рэгіструюць «сурагатнае» дзіця (калі ў Беларусі няма пасольства краіны заказчыка), прычым у раддоме выдаецца даведка на імя генетычных бацькоў, а не парадзіхі, якая павінна ўзяць з сабой на роды дагавор, што пацвярджае яе стан сурагатнай маці. У Расіі, дарэчы, каб зарэгістраваць дзіця на заказчыкаў, трэба атрымаць згоду на гэта сурагатнай маці. Таму расіяне і аддаюць перавагу Беларусі, бо ў гэтым плане адчуваюць большыя юрыдычныя гарантыі на прыналежнасць ім дзіцяці. Немаўля адразу ў радзільні перадаецца генетычным маці, якая разам з мужам можа прысутнічаць і на родах.

— Бываюць заказчыкі, якія хочуць унесці ў дагавор умову, што пры нараджэнні хворага дзіцяці ці інваліда яны яго не возьмуць. Такое немагчыма прапісаць. Сурагатная маці не можа пакінуць сабе вынашанае дзіця, аднак і генетычныя бацькі павінны абавязкова забраць немаўля і аплаціць паслугі маці. Калі ж дзіця ім не патрэбна, то прыйдзецца аформіць працэдуру адмаўлення ад правоў на малага, — абазначыла натарыус. — З іншага боку, заказчыкі могуць увесці пункт, што маці застанеца без аплаты, калі народзіцца дзіця з венерычным захворваннем, хоць яна ў гэтым можа быць і не вінаватая. Ну як можна даказаць віну, калі жанчына пад кантролем урачоў знаходзіцца? Тым не менш ёй прыходзіцца на гэта пагаджацца.

Дагаворам прадугледжваецца таксама колькасць эмбрыёнаў для апладнення і лік яго спроб. Калі ж яны ўсе нездавальняючыя, сурагатная маці не атрымлівае грошай, а заказчыкі шукаюць іншую жанчыну. Грошы за паслугу выношвання дзіцяці жанчына можа атрымаць толькі пасля яго нараджэння. Колькасць «сурагатных» дзяцей, якіх яна можа нарадзіць, не абмяжоўваецца. Скасаваць дагавор паміж заказчыкамі і маці можна толькі да наступлення цяжарнасці.

Ірына СІДАРОК

ЯК АТРЫМАЦЬ ДАПАМОГУ Ў СУВЯЗІ З НАРАДЖЭННЕМ ДЗІЦЯЦІ

З'ЯўЛЕННЕ дзіцяці ў сям'і — і радасць, і вялікая адказнасць. Не забудзьцеся атрымаць дапамогу, якую выплачвае дзяржава ў такіх выпадках!
Дапамога ў сувязі з нараджэннем дзіцяці — гэта аднаразовая выплата, якая прызначаецца і выплачваецца на кожнае дзіця не толькі пры нараджэнні, але і пры ўсынаўленні (удачарэнні). Яе памер складае на першае дзіця — 10 бюджэтаў пражыткавага мінімуму (далей — БПМ), які дзейнічае на дату нараджэння дзіцяці; на другое і наступных дзяцей — 14 БПМ.
Пра тое, якія дакументы і куды неабходна прадставіць, нам расказала начальнік упраўлення народанасельніцтва, гendarнай і сямейнай палітыкі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Вера ЛАБКОВІЧ.

Хто мае права на дапамогу?

Права на дапамогу ў сувязі з нараджэннем дзіцяці маюць маці альбо бацька — у поўнай сям'і; той з бацькоў, хто даглядае за дзіцем, — у няпоўнай сям'і; асоба, якая ўсынавіла дзіця ва ўзросце да 6 месяцаў альбо была прызначана апекуном дзіцяці ва ўзросце да 6 месяцаў.

У поўнай сям'і для прызначэння гэтага віду дзяржаўнай дапамогі хоць бы ў аднаго з бацькоў павінна быць права на яе на дату нараджэння (усынаўлення) дзіцяці.

Калі ў поўнай сям'і адзін з бацькоў (усынавіцеляў) — грамадзянін Рэспублікі Беларусь, які пастаянна пражывае ў Беларусі, права на гэтую дзяржаўную дапамогу сям'я мае (пры выкананні іншых умоў, устаноўленых заканадаўствам).

Калі ў поўнай сям'і абодва бацькі — інашаземцы, то дапамога ў сувязі з нараджэннем дзіцяці можа быць прызначана, калі хоць бы адзін з бацькоў на дату нараджэння дзіцяці:

— быў зарэгістраваны па месцы жыхарства ў Рэспубліцы Беларусь;

— альбо меў статус часова пражываючага ў Рэспубліцы Беларусь (пры наяўнасці маркі «Дазвол на часовае пражыванне» або «Дазвол на часовае знаходжанне») і пры гэтым падлягаў дзяржаўнаму сацыяльнаму страхаванню (быў у працоўных адносінах або ажыццяўляў іншыя віды дзейнасці).

Пры гэтым інашаземцам, якія часова пражываюць у Рэспубліцы Беларусь, дапамога ў сувязі з нараджэннем дзіцяці прызначаецца пры ўмове выплаты абавязковых страхавых унёскаў на сацыяльнае страхаванне не менш за 6 месяцаў увогуле да дня нараджэння дзіцяці. Названая ўмова не ўжываецца ў дачыненні да бежанцаў і асоб, якія атрымалі прытулак у Рэспубліцы Беларусь.

Днём узнікнення права на дапамогу з'яўляецца дзень нараджэння дзіцяці.

Майце на ўвазе: пры звароце па згаданую дапамогу па заканчэнні 6 месяцаў з дня нараджэння дзіцяці яна не будзе прызначана.

ДАВЕДКА

Калі з'явіліся на свет двойнаты...

Калі гэта першыя дзеці, то выплата складзе 10 БПМ на першае дзіця і 14 БПМ на другое, калі гэта другое і трэцяе дзіця — то выплата складзе па 14 БПМ на кожнага. Таксама ў гэтым выпадку вы маеце права на дадатковую матэрыяльную дапамогу ад дзяржавы.

Дадаткова выплацяць з мясцовага бюджэту па 2 БПМ на кожнае дзіця незалежна ад чарговасці іх нараджэння (Пастанова Саўміна № 985). Такая выплата ажыццяўляецца ў органах па працы, занятасці і сацыяльнай абароне па месцы жыхарства на падставе прадстаўленых дакументаў — пашпарта і пасведчанню аб нараджэнні дзяцей.

Таксама майце на ўвазе, што бясплатнае забеспячэнне прадуктамі харчавання дзяцей першых двух гадоў жыцця ў рамках дзяржаўнай адраснай сацыяльнай дапамогі прызначаецца без уліку сукупнага даходу сям'і.

Таксама згаданая дапамога не прызначаецца сурагатным маці і ў выпадку, калі маці пакінула дзіця ў радзільным доме, а таксама ў выпадках адмовы ад дзіцяці, адабрэння дзіцяці, нараджэння мёртвага дзіцяці.

Якія дакументы і куды трэба падаваць?

Асобы, якія з'яўляюцца ІП, натарыусамі, адвакатамі, рамеснікамі, а таксама асобы, што працуюць у мікраарганізацыях колькасцю да 15 чалавек, альбо з'яўляюцца беспрацоўнымі ў няпоўнай сям'і, падаюць неабходныя дакументы ў раённае (гарадское) упраўленне (аддзел) па працы, занятасці і сацыяльнай абароне па месцы жыхарства. Усе астатнія атрымліваюць дапамогу па месцы працы (вучобы, службы). Калі маці ў поўнай сям'і беспрацоўная, то яна атрымлівае дапамогу па месцы працы мужа.

Неабходны наступныя дакументы:

заява;

пашпарт або іншы дакумент, які сведчыць асобу;

даведка аб нараджэнні дзіцяці — у выпадку, калі дзіця нарадзілася ў Беларусі;

пасведчанне аб нараджэнні дзіцяці — у выпадку, калі дзіця нарадзілася за межамі Беларусі;

пасведчанне аб нараджэнні, смерці дзяцей, у тым ліку старэйшых за 18 гадоў (прадстаўляюцца на ўсіх дзяцей);

копія рашэння суда аб усынаўленні (удачарэнні) — для сям'яў, якія ўсынавілі (удачарылі) дзяцей;

выпіскі (копіі) з працоўных кніжак бацькоў (усынавіцеляў, удачарыцеляў), апекуноў ці іншых дакументы, якія пацвярджаюць іх занятасць, — у выпадку неабходнасці вызначэння месца прызначэння дапамогі;

копія рашэння мясцовага выканаўчага і распарадчага органа аб устаўленні апекі (папячыцельства) — для асоб, назначаных апекунамі (папячыцелямі) дзіцяці;

копія рашэння суда аб скасаванні шлюбу або пасведчанне аб скасаванні шлюбу ці іншы дакумент, які пацвярджае катэгорыю няпоўнай сям'і, — для няпоўных сям'яў;

пасведчанне аб заключэнні шлюбу — у выпадку, калі вы знаходзіцеся ў шлюбе.

Акрамя таго, для назначэння дапамогі раённае (гарадское) упраўленне (аддзел) па працы, занятасці і сацыяльнай абароне самастойна запітае наступныя дакументы:

даведку аб месцы жыхарства і складзе сям'і або копію асабовага рахунку;

дакументы або звесткі, якія пацвярджаюць неатрымманне аналагічнай дапамогі за межамі Беларусі, — для поўных сям'яў, у якіх адзін з бацькоў пастаянна пражывае на тэрыторыі дзяржавы, з якой нашай краінай заключаны міжнародны дагаворы, двухбаковыя пагадненні аб супрацоўніцтве ў галіне сацыяльнай абароны.

Тэрміны разгляду заявы

10 дзён з дня падачы заявы, а ў выпадку запіту дакументаў і (або) звестак ад іншых дзяржаўных органаў, іншых арганізацый — 1 месяц.

Святлана БУСЬКО.

ЗВЯЗДА